

ΞΕΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ JEAN-JOSÉ FRAPPA

ΟΤΑΝ ΕΡΘΗ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ...

ΗΤΑΝ νύχτα, στίς 23 τού Γενάρη του 1918, μια νύχτα χειμωνιάτικη και κατάμαυρη σαν πίσσα... Κλεισμένοι σ' ένα παλιοκάλυβο του χωριού Ντομζέβεν, κάτω κει στο μέτωπο της Λωρραίνης, άποτειλείονταν τὸ δειτνο τους μιά παρέα από ά-ξιωματικούς, πέντε δλοι-δλοί: 'Ο ταγματάρχης Παρμόν, ὁ λοχαγός Σεργέν και ὁ ύπολοχαγός Ντέ Λοανέζ, τὸν πεζικού, ὁ ταγματάρχης Μπρεμοντιέ και ὁ ύπολοχαγός Περμουά, τὸν πυροβολικού.

Μόλις πρὸ δυὸ-τρῶν ἡμερῶν εἶχαν αποτραβηχθεῖ, μετὰ τὰ τμήματά τους, ἀπὸ τῆς πρώτης γραμμῆς πίσω στὸ χωριουδάκι αὐτό, γιὰ νὰ ἀναπαυτοῦν ἀπὸ τὰ ἀδιάκοπα ξενύχτια, τὰς ἐφοδούς και τὸ ἐξακολουθητικὸ ἀλληλοσκότωμα... Μὰ κ' ἐδῶ ὅμως ἡ κανονιὲς τοὺς φτάνανε και δὲν τοὺς ἄφιναν ἡσυχούς... Μέσα δὲν πέραγε χωρὶς νὰ σκοτωθοῦν ἡ νὰ πληγωθοῦν μερικὸι ἀπὸ τοὺς ἄνδρες των.

Ἀφρο σηκώθηκαν ἕνας-ἕνας ἀπὸ τὸ τραπέζι και τραβώντας με τεμπελιά τῆς καρτέλης τους κοντὰ στὸ τῆάκι, μαζεύτηκαν γύρω τὸν κατίν-ζοντας ἡδονικά, σάν μοιρολάτρες πὺν χαίρουνται τὸ κόμμοδο κ' ἡσυχο παρόν, χωρὶς νὰ δύνουν πεντάρια γιὰ τὰ βάρανα τοῦ μέλλοντος.

Μιά γερὴ φωτιά βοῦζε χαροῦμένη μπρὸς τους και πέταγε σπῆδες καθε λῖγο ἐπάνω τους. Ἐξῶ ὁ παγωμένος ἀέρας φουστῶσε με δριμύ μέσα στὸ πηχτὸ σκοτάδι τῆς νύχτας, οὐρῶλε και τράνταζε συνθέματα τὸ φτωχὸ καλύβι τους...

— Διαβολόκαϊρος, νὰ πά' ἡ δόγη... Διαβολόκαϊρος! μουρμούρισε ἔξωφρα ὁ ταγματάρχης Μπρεμοντιέ.

Ὑστερα σηκώθηκε, ἔφερε ἀνυπόμονα ἕνα γυρὸ στὸ δωμάτιο, κόλλησε τὸ πρόσωπό του στὸ τῆά-μι και μετὰ καρφώνοντας τὰ σκληρὰ γκριζα μάτια τὸν στοὺς ἄλλους, εἶπε με φωνὴ ἀλλόκοτη:

— Φυσάει ἀταίρια... Νοιώθω μιά παράξενη ἀνατριχίλα, σάν νὰ μὲ μοιρῶναι θάνατος!

Οἱ ἄλλοι τινάχτηκαν ἀετιά τους... Τὸν κῆταξαν προσεχτι-κά και ἡ ἀγωνία τοὺς πλάκωσε βαρειά στὰ στήθια. Ὁ ταγματάρ-χης Μπρεμοντιέ ἦταν ἕνας ἄν-δρας πελώριος, πενήντα ἡμε-ρες, δεμένος στὸ κορμί, με πλατὺ μέ-τωπο και τραγεῖα γκριζα μαλλιά, κομμένα καρφέ. Τὸ αὐστηρὸ πρό-σωπό του δυνάμωνε πὺν πολλὴ τὴ φοικὴ τῆς στιγμῆς ἐκείνης...

— Κοιράγιοι, συνάδελφοι, κανέ-νας δὲν ξεφεύγει τὸ γραφετὸ του. Τόσα χρόνια τώρα κητῶμε τὸ Χάρο κατὰμματα, σχεδὸν τὸν προκαλοῦμε. Μὰ αὐτὸς μᾶς σεβά-στηκε! Πῆνὸ στὴν ὑγεία σας... και στὸ γραφετὸ μᾶς!...

Ἀδειασαν ὅλοι τὰ ποτήρια τους γεμάτα δυνατὸ κονιάκ... Τὰ μά-τια τους πέταξαν φωτιές και τὰ μάγουλά τους κοκκίνισαν ἀπὸ τὴ λαύρα τὸν τῆζαίου κ' ἀπὸ τὸ ποτό.

Ὁ ταγματάρχης Ξανακάθησε κοντὰ τους, τράβηξε δυὸ-τρῆς φο-ρεξὲ τὴν πίπα του και μιά σιγαλά, στενόχωρη και πληχτική ἀπλώθηκε στὴν καμφοῦλα... Κανένας δὲν τολμοῦσε νὰ διακόψῃ τῆς σκέψεϊς του, πὺν, ποὺς ἔφει, πὺν πετοῦσαν τὴ στιγμῆς ἐκείνης.

Ἀρχισε νὰ χιονίῃ τώρα κ' ὁ ἀέρας λούφαζε λῖγο. Ὁ ταγματάρ-χης Μπρεμοντιέ γύρισε τὰ μάτια του στὴν πόρτα... Ὅλοι γύρισαν τὴν ἴδια στιγμῆς πρὸς τὰ ἐκεῖ και σὲ λῖγο ἡ πόρτα ἀνοίξε. Μῆκε μέσα κάποιος, χωμένος στὸ μανδύα του και διπλωμένος καλὰ με κασκόλ.

Τίναξε τὸ χιόνι ἀπ' τὸ μανδύα του, χτύπησε τὸ πάτωμα δυὸ-τρῆς φορεξὲ με τῆς ἀρβύλες του γιὰ νὰ ζεστάνῃ τὰ ξυλισμένα πόδια του και πλησίασε:

— Ζωὴ σὲ λόγου σας! εἶπε. Ὁ Λαφαί μᾶς ἄφησε χρόνια. Ξεφύ-χρησε ἐδῶ και μισὴ ὥρα στὰ χέρια μου. Ἐχει κονιάκ και γιὰ μένα;

Ἦταν ὁ ὑπῆταρχος Μαρβέλ. Πλησίασε στὸ τραπέζι, ξετύλιξε τὸ κασκόλ ἀπ' τὸ λαμό του, ἔβγαλε τὸ πιλχικό του κ' εἶπε ἕνα γεμάτο ποτήρι κονιάκ. Κανένας δὲν τὸν μίλησε, μὰ κ' αὐτὸς ἀπὸ κανέναν δὲν περιμενε μιλιὰ. Πῆγε κοντὰ τους κ' ἄλλωρε τὰ χέρια του στὴ φωτιά, τριβόντας τα με ἀνακούφισι κ' εὐχαρίστησι.

Ἐξωφρα ἡ φωνὴ τοῦ Μπρεμοντιέ ἀκούστηκε σοβαρὴ κ' ἐπίσημη:

— Ὅταν ἕνας ἄνθρωπος εἶνε σφραγισμένος ἀπ' τὸ Θάνατο, ὁ Θά-νατος θὰ τὸν φωνάξῃ, ὅταν ρθῇ ἡ ὥρα, τόσο δυνατὰ και τόσο ἐπι-τακτικά, πὺν ὅτι, κ' ἂν συμβεῖ, θὰ τρέξῃ κοντὰ του γιὰ νὰ τὸν θε-ρίσῃ με τὸ δρεπάνι Του.

— Ἐχετε δικη, ταγματάρχα μου... Ἄ! Ἐξέχασα νὰ σᾶς δώσω μιὰ

ἐπιστολή, πὺν μόλις τὴν πῆρα ἀπ' τὸν ταχυδρόμο τοῦ τάγματος! εἶπε ὁ Μαρβέλ κ' ἔβγαλε ἀπ' τὸ χιτώνιό του ἕναν τετακωμένον φάκελλο.

Ὁ ταγματάρχης Μπρεμοντιέ τὸν ἀνοίξε κ' ἄρχισε νὰ διαβάξῃ κα-τιασχυγινμένους. Ἦταν ἕνα γράμμα ἀπ' τὴν κόρη του:

« Ἀγαπημένε μου πατερούλη, τοῦγραφε ἡ μικρούλα. Ἡ μαμά σὲ φιλεῖ και με γδύνει νὰ κοιμηθῶ. Παρακαλῶ πάντα τὴν Παναγίτσα νὰ σὲ φυλάξῃ ἀπ' τῆς σφαίρες, και σένα και ὅλους ὅσοι εἶνε μαζὺ σου... Μὴν ξεχάσεις, πατερούλη μου, νὰ μοὺ φέρῃς και μιὰ δίδέα, νὰ τὴ γυαλίσης καλὰ, νὰ τὴν κάνω ἀνθοδοχεῖο και νὰ τὴ βλέπῃς με φρέσκα κάθε πρωὶ λουλούδια στὸ γραφεῖο σου. Σοὺ φιλῶ τὸ χέρι, γλυκὲ μου πατερούλη, ἡ κόρη σου Τιτίκα».

Ὁ ταγματάρχης ἀναστένανε κ' ἔκρυψε τὸ γράμμα, ἀφρο τὸ φί-λησε, στὴν τσέπη του.

— Εἰσάστε εὐτυχῆς, ταγματάρχα μου, τοῦ εἶπε ὁ ύπολοχαγός Ντέ Λοανέζ. Κάθε βδομάδα ἔχετε γράμμα ἀπὸ τοὺς δικούς σας. Ἐγὼ κλείνω δυὸ χρόνια στὸ Μέτωπο και δὲν ἔχω κανέναν νὰ μοὺ γράφῃ... Δὲν τὴν ἔξωφῃ τὴ συγκίνησι αὐτὴ πὺν ξεκουράζει, πὺν γεμίζει ἐλπίδα και δύναμι στὴν ψυχὴ!...

Μιά δυνατὴ κ' ἔξαφνη πνοὴ τοῦ βορρῆ, πὺν ἄρχισε πάλι νὰ μα-νιάξῃ ἔξω, τάραξε ὁλόκληρο τὸ καλυψόσπιτο κ' ἔσπρωξε πρὸς τὰ μέ-σα τὸν καπνὸ πούβγαυνε ἀπὸ τὴν καμινάδα... Βῆχας δυνατοὺς τοὺς ἔ-πιασε ὅλους, πὺν ἀνακατέυτηκε με τὸ μουγκρητὸ τὼν κανονιῶν και τὸ φειδίσιο σφύριγμα τὼν δίδων πὺν ξανάρχισαν ἔξω τὴ θανάσιμη δρᾶσι τους. Ἐνας κρύος φόβος τοὺς ἔσπρωξε τότε ὅλους και σκέφτη-καν νὰ τρέξουν, νὰ ζωθοῦν στὸ ἄμπερὶ τους βαθεῖα, μακριὰ ἀπὸ κάθε κίνδυνο... Ὁ γιαντὸς και ὁ ύπολοχαγός Περμουά μισοκρῶθηκαν μᾶ-λιστα, μὰ ὁ Μπρεμοντιέ, ἀτάραχος, με μιά ἀπόκομνη γαλήνη χυμένη στὸ πρόσωπό του, δὲν κουνήθηκε καθόλου ἀπὸ τὴ θέσι του. Ἡ βαθεῖα και ἐπιδλητική φωνὴ του ξανακούστηκε:

— Ποὺ πάτε; Καθῆστε... Ὁ-που κ' ἂν τραυτῶσιν, ὁ Θάνα-τος θὰ μᾶς βρῇ ὅταν τὸ θελήσει. Μᾶς κυβερνοῦν ἄορατες και γεμά-τες μυστήριο δυνάμεις... Πιὸ πᾶ-νω ἀπ' ὅλες στέκεται ἡ Μοῖρα κ' εἰμῶστε στὰ χέρια τῆς ἀδύνα-μα κορυέλια, χωρὶς ἀξία...

Τὸ μέτωπό του ἦταν τώρα φλο-γισμένο. Ὁ ταγματάρχης Παρ-μόν, νεώτερος πὺν, μὰ πὺν σεβό-ταν ἔξαιρετικὰ τὸ συνάδελφό του θέλῃσε νὰ δώσῃ ἕναν τόνο ἀλλέγορ στὴν ἀσυνήθιστη ἐκείνη σκη-νῇ, πὺν πῆξε ὁλῶνεν τὰ στή-θια με τὴν ἀγωνία τῆς...

— Ἐλα, συνάδελφε! φώναξε. Τί ἀταξιοδοξία σ' ἔπιασε πάλι! Ἡ ἐπιστῆμη δὲν τὰ παραδέχεται αὐτὰ πὺν λές... Μονάχα με θετικά δεδομένα καταγίνεται σήμερα.

— Ἀκούσε πὺν σοὺ λέω, Παρ-μόν... Μπορεῖς νάχῃς δικη, μὰ πῶς ἔξηγεῖς τότε ἐκεῖνο τὸ σα-τανικὸ ἄδρῳισμα τῶσαν και τῶσαν ὀρισμένων περιστάσεων, πὺν

σπρόχονον ἕναν ἄνθρωπο γερό, γεμάτον ὑγεία και με τὰ μυαλὰ τε-τρακόσια στὴν κατάνηχη ἀγκυλιά τοῦ Θανάτου, τὴ στιγμῆ πὺν ὅλα φαίνονται ὅτι τὸν προστατεύουν ἀπὸ ἕνα τέτοιο τέλος;

— Μά... ἡ τύχη ἀσφαλῶς.

— Πρόσεξε, Παρμόν... Ἡ τύχη εἶνε κάτι πὺν, καθὼς λές, δὲν τὸ παραδέχεται ἡ ἐπιστῆμη!

Ὁ Παρμόν δάγκασε τὰ χεῖλιά του, μὰ κ' οἱ ἄλλοι ἔκαναν τὸ ἴδιο!

— Ἡ ζωὴ εἶνε γεμάτη ἀπὸ τέτοιον εἶδους συνταρακτικά κ' ἀλ-λόκοτα γεγονότα, κατέληξε ὁ ταγματάρχης Μπρεμοντιέ.

Ὁ Μαρβέλ πῆρε κ' ἔρριξε δυὸ-τρία κούτσουρα στὸ τῆάκι. Ἡ φω-τιά βοῦνιξε πὺν τὸ δωμάτιο γέμισε σπῆδες... Ἡ λάμπα, χωρὶς πετρε-λαο πεῖ, ἔδειχνε τὸ καρβουνιασμένο φυτῆλ τῆς πὺν κᾶντινῆς ἀνυπό-φορα και μαυρίζε τὸ λαμπόγυαλο. Μονάχα ἡ ἀναλαμπὲς τῆς φωτιᾶς ἔρριχναν ἕνα τρεμουλιαστὸ φῶς ἐπάνω στὴ βοῦθῃ παρέα, πὺνχε τρι-γυρίζε τὸ τῆάκι, ἀφίνοντας στὴ σκοτεινιά τὸ ὑπόλοιπο τοῦ δωματίου... Ὁ Ντέ Λοανέζ πῆρε τὸ παγοῦρι με τὸ κονιάκ, φώναξε μιά στιγμῆ τὸ σκοπὸ στρατιώτῃ, τοῦδωσε νὰ πῇ μιὰ γερὴ γουλιὰ και ξανάκλεισε τὴν πόρτα:

— Τὸ τουφεκίδι ξανάρχισε πάλι! εἶπε πλησιάζοντας τοὺς συντρό-φους του. Ἐδῶ κοντὰ μᾶς δουλεύει πολυδύλο γιὰ καλὰ. Θάχῃ μπῆι στίς γραμμῆς μᾶς καμιά περίπολος γερμανικῇ, φαίνεται...

— Κάτσε κοντὰ μᾶς νὰ ζεσταθῇς! τοῦ εἶπε ὁ Μπρεμοντιέ. Τὸν λόγο τὸν ἔχουν ἄλλοι τώρα, ὡς ὅτου, ὕστερα ἀπὸ λίγες μέρες ἔρδει και ἡ σειρά μᾶς!

.....

Ὅλοι τώρα, στριμωγμένοι ὁ ἕνας δίπλα στὸν ἄλλο, και οἱ ἔξῃ, γύρω στὸ μικρὸ τῆάκι, λαγοκοιμόντοσαν, ἀποκαμωμένοι ἀπὸ τῆς κα-κουχίς και τὴν ἀγρύπνια τῶσαν μηνῶν και ξαλισμένοι ἀπὸ τὴ ζέστη

Ξενύχτια, ἐφοδοὶ, ἐξακολουθητικὸ ἀλληλοσκότωμα!...

ΚΡΗΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ο ΛΕΡΑΤΟΣ ΚΙ' Ο ΔΕΡΒΙΣ-ΑΓΑΣ

(Μιά έπική μονομαχία επάνω στην Ίδη)

Κωνσταντῆς Λεράτος ἀποτελεῖ μὰ ἀπὸ τῆς ἡρωϊκώτερες καὶ θρυλικώτερες φυσιογνωμίας ποὺ παρουσιάστηκαν στὸ αἰματοδαμμένο νησί τῆς Κρήτης κατὰ τὴ μαύρη περίοδον τῆς Τουρκοκρατίας. Κατάγονταν ἀπὸ τὰ Βορῖα, ἕνα χωριὸ τοῦ νομοῦ Ἡρακλείου, καὶ φημιζόταν ἀπὸ μικρὸς γιὰ τὴν παλληκαριά του.

Τῇ φήμῃ ὡς γενναῖος ὁ Λεράτος δὲν ἄρῃσεν νὰ τὴ δικαιώσῃ καὶ μὲ ἀληθινὰ ἔργα ἡρωϊσμοῦ. Μιά μέρα ὁ Τοῦρκος διοικητῆς τῆς περιφερείας Δερβίς ἀγᾶς, βλέποντας τὴν ἀδελφὴν τοῦ ἥρωος, γοητεύτηκε τόσο ἀπὸ τὴν ὡμορφιά της, ὥστε ἔστειλε ἀμέσως μῆνυμα στὸν πατέρα της νὰ τοῦ τὴν παραδώσῃ.

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ γέρον Λεράτος ἀνέβηκε νὰ ἀπακούσῃ στὶς ἀξιώσεις του, ὁ βδελυρὸς καὶ αἰμοχαρὴς Τοῦρκος συνέλαβε καὶ αὐτὸν καὶ τὴ θυγατέρα του μὲ κάποια πλαστὴ κατηγορία καὶ τοὺς ἐσχότωσε. Τότε ὁ Λεράτος ἔβρεξε τὸ μαντλὶ του στὸ αἷμα τοῦ πατέρα του καὶ τῆς ἀδελφῆς του καὶ ἀφοῦ ὠρίστηκε πάνω στὰ πτώματά τους νὰ ἐκδικηθῇ τὸ θάνατό τους, ἐβγήκε στὸ ποδάρικα κατὰ τὴν ἐκφρασί τοῦ τόπου, δηλαδὴ γίνηκε ἀματωλὸς.

Μόλις ὁ Λεράτος πῆρε τὰ βουνὰ ἀποφασισμένος νὰ ἐκδικηθῇ τὸ σκληρὸ χαμὸ τῶν ἀγαπημένων του, ἔστειλε στὸν Δερβίς ἀγᾶ ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὸ ματωμένο του μαντλὶ καὶ τοῦ μῆνυσε ἀτειλητὰ ὅτι τὸ αἷμα τοῦ πατέρα του καὶ τῆς ἀδελφῆς του θὰ τοῦ τὸ πληρώνει μὲ τὸ αἷμα τὸ δικό του καὶ τῶν συγγενῶν του.

Ὁ Τοῦρκος διοικητῆς, μόλις τοῦ παρουσιάσαν τὸ αἰμόφυρο κομμάτι καὶ τὸ ἀνακοίνωσαν τὴν ἀτείλῃ τοῦ ἀματωλοῦ, ἔγινε ἔξω φρενῶν ἀπὸ τὴν ὁργὴ του καὶ ἀπάντησε μὲ τῆς χειρότερες βροσιές καὶ φοβέρες στὸν Λεράτο. Ὁ Λεράτος τότε, σὰν ἀληθινὸ παλληκάρι, τοῦ ἔστειλε χαμπέρι ἐνὰ βγῆ στὴ Νίδα (δηλ. τὸ ὄροπέδιο τῆς Ίδης, ὅπου βρίσκεται καὶ τὸ περίφημο ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα Ἰδαίον Ἄντρον), γιὰ νὰ χτυπηθοῦν παλληκαρίσας.

Ἰδοὺ μάλιστα πῶς διηγεῖται τὸ σχετικὸ δημοτικὸ τραγοῦδι τὴν παραπάνω συνεννόησιν τοῦ Τοῦρκου καὶ τοῦ Χριστιανοῦ:

Μηνᾶ του ὁ Δερβίς ἀγᾶς πὼς σε'

(ἀνταμωμάτά μας

ἐκεῖ θὰ εἶνε, Κωσταντῆ, τὰ ξε-

(χωρίσματά μας.

—Εὐχαριστῶ, Δερβίς ἀγᾶ, κα'

(ὄντας δολίξεις κόπια

στὴ Νίδα θὰ μὲ βοῆς ἐμὲ ὡς μ'

(ἐξεραικὲς καὶ πρῶτα.

Ὁ Δερβίς ἀγᾶς, ὁ ὁποῖος ἦταν

καὶ αὐτὸς γενναῖος, ἐδέχτηκε τὴν

πρόκλησιν τοῦ Λεράτου καὶ πραγμα-

τικά πῆγε νὰ τὸν βοῆ στὸ βουνό.

Ἡ ἱπποτικὴ μονομαχία τῶν δύο ἀν-

τιπάλων περιγράφεται ὡς ἔξῃς ἀπὸ

τὴ λαϊκὴ μῦθος:

Τετράδι μέρα ξεκινᾶ νὰ πάη στὰ

(Βορῖα,

τὴν Πέφτη τὸ ξημέρωμα αὐγὴ νὰ βγῇ στὴ Νίδα.

Καθὼς ὅμως ὁ Τοῦρκος προχωροῦσε καὶ τραγουδοῦσε λέγοντας

κομπαστικά πὼς «θὰ τοῦ στείλῃ τὴ μπαλωτιά στὸ στόμα σὰν ψωμί

σὲ πεινασμένο», γιὰ νὰ μᾶθῃ τὸ Λεράτο νὰ μὴ μιλᾷ ἄλλοτε ἔτσι

προσβολητικὰ στοὺς Τοῦρκους, τὸν εἶδε ἕνας βοσκὸς, ὁ ὁποῖος καθό-

ταν κάτω ἀπὸ μιὰ ἐλῆν καὶ τὸν ρώτησε:

—Ποῦ πᾶς ἐδᾶ, Δερβίς ἀγᾶ, καὶ βλέπει σ' ὁ Λεράτος;

Καὶ ἐστὲν ἐρώτησι τοῦ διοικητοῦ, ποῦ ἤτοῦσε νὰ πληροφο-

ρηθῇ γιὰ τὸν ἐχθρό του, ὁ βοσκὸς πρόσθεσε:

καὶ ἀπ' τὸ κονιάκ... Ποῦ καὶ ποῦ κανένα ροχαλητό, φαινόταν σὰν

ν' ἀπαντοῦσε στὸ πολυδύλο, ποῦ σὰν ραπτομηχανὴ γάζωνε τὰ σκο-

τάδια...

Ἀξάφνα ἕνας ξεροὺς κρότος ἀκούστηκε... Κάποιος ἀπ' τοὺς ἔξῃ,

βγάζοντας ἕνα μουγγρητὸ πόνου καὶ ἀγωνίας, ἔπεσε κατάνουτρα μὲ-

σα στὴ φωτιά, ἐνῶ οἱ ἄλλοι κλονίστηκαν ἀπ' τὸ χαλάσμα τοῦ στρι-

μώματος. Τινάχτηκαν ἀπάνω μὲ τὰ σαγόνια τοὺς τρεμουλιασμένα

ἀπ' τὴ φρίκη, καὶ τραβῆξαν ἔξω ἐκεῖνον ποῦχε πέσει μπρούμυτα στὸ

τῆξι.

Ἦταν ὁ ταγματάρχης Μπρεμοντιόν. Μιά ἀδέσποτη σφαῖρα τὸν

βόηκε στὸ κεφάλι ἀνάμεσα στοὺς ἄλλους ἔξῃ καὶ τὸν ἀφῆκε στὸν

τόποι... Εἶχε τριπήσει τὸ λεπτὸ τοῦχο τῆς καλύβας καὶ διάλεξε αὐ-

τὸν μέσα στὸ σκοτάδι, ἀνάμεσα σ' ἄλλους πέντε ἀνθρώπους!...

—Μὰ τὸ Θεό, Δερβίς ἀγᾶ, καλὰ εἶν' ἀρματοῦμενος,

μὲ Σφακιανούς καὶ Ἀνωγειανούς εἶνε συντροφεύμενος.

Κατόπιν ὁ βοσκὸς συμβόλευσε τὸν Δερβίς νὰ γυρίσῃ πίσω στὴν κατοικία του, γιὰτὶ ἦταν κρῖμα νὰ χαθῇ ἕνα τέτοιο παλληκάρι σὰν αὐτόν. Ἀλλ' ὁ Δερβίς ἀγᾶς, ποῦ ἦταν καὶ ὁ ἴδιος παλληκάρι ἀπ' τὰ καλὰ, τὸ θέωρησε ἐξυτελισμὸ του νὰ φύγῃ ἀπρακτὸς καὶ ἀποφάσισε νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ συναντήσῃ τὸν ἀντίπαλό του, ὅπως τὸ ἀπαί- τοῦσε καὶ ἡ τιμὴ του.

Φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ πληροφορία τοῦ βοσκῆ δὲν ἦσαν ἀκριβεῖς, γιὰτὶ ὁ Λεράτος τὸν περιμένει ἐντελῶς μόνος του, χωρὶς συντρόφους, ἐκτὸς ἀπὸ ἕνα φίλο του ποῦ τὸν ἔλεγαν, καθὼς ἀναφέρει τὸ τρα- γοῦδι, Φραγκιά. Ὁ Φραγκιάς εἶχε τοποθετηθεῖ στὴ θέσι Σταυροῦ ὡς εφ' ἂν ἀφῆκε ἀπὸ τὸ φίλο του γιὰ νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ ἂν ὁ Δερβίς ἀγᾶς θάρχόταν μόνος του ἢ μὲ συνοδεία.

Μόλις ἐπλησίασε ὁ Τοῦρκος δίχως ἀκολούθους, ὁ Φραγκιάς εἰδο- ποῖσε τὸ φίλο του καὶ ὁ τελευταῖος πετάχτηκε ἀμέσως σ' ἕνα ξέ- φωτο, «στῆς Μηλιάς τὸ λειβαδάκι», ἀπ' ὅπου φώναξε ἄφροδα στὸν ἀντίπαλό του:

—Ἐλα κοντά, Δερβίς ἀγᾶ, νὰ παίξουμε λιγάκι,

ἔλα κοντά, Δερβίς ἀγᾶ, ν' ἀποχαιρετιστοῦμε,

καὶ ἦρθαν οἱ χρόνοι καὶ καιροὶ ποῦ θὰ ξεχωριστοῦμε...

Ὁ Δερβίς ἀγᾶς, πάντα κατὰ τὸ λαϊκὸ τραγοῦδι, ἀντὶ νὰ χαιρε- τίσῃ πρῶτα τὸν ἀντίπαλό του, καθὼς τοῦ τὸ ζήτησε ἐκεῖνος, καὶ ἔπει- τὰ νὰ εἰσιζοῦνεν, δηλαδὴ νὰ μονομαχήσουν, ἔδωκε ἀμέσως τὸ πι- στὸλι του καὶ πυροβόλησε τὸν Λεράτο. Ἀλλὰ ἡ σφαῖρα του ἀστόχησε καὶ πέρασε πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι τοῦ Λεράτου, χωρὶς νὰ τοῦ κἀνῃ κα- κό. Τώρα εἶχε ῥθεῖ καὶ ἡ σειρά τὸν Λεράτου νὰ πυροβολήσῃ. Τότε

ὁ Δερβίς ἀγᾶς δέχθηκε γιὰ τὴ ζωὴ του καὶ, σὰν νὰ προαισθανό- ταν τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἀγῶνος, εἰ- πε ἱκετευτικὰ στὸν ἀντίπαλό του:

—Μὴ μὲ σκοτώνεις, Κωσταντῆ,

(ἐτοῦτην τὴν ὥρα,

μὰ τὸν Ἀλλάχ μου δίνω σου μιὰ

(ἀσημωτὴ μπιστόλα...

Ὁ Λεράτος ὅμως, ἀνένδοτος,

τοῦ ἀπάντησε:

—Νὰ σὲ σκοτώσω θέλω ἐγὼ γιὰ

(τὴ ποιεῖ ἡ ψυχὴ μου,

γιὰτὶ τὴν μπαλωτιάσεως σκύλε,

(τὴν ἀδερφή μου...

Τότε ὁ Δερβίς ἀγᾶς, ποῦ εἶχε

χάσει περὶ ὀλωσδιόλου τὸ ἡθικό

του, ἄρχισε ξανά νὰ τὸν παρακα-

λῇ, ἐλπίζοντας νὰ σώσῃ μετὰ τῆς δω-

ροδοκίης τὴ ζωὴ του:

—Μὴ μὲ σκοτώσεις, Κωσταντῆ, τοῦτο τὸ μωμημέρι,

μὰ τὸν Ἀλλάχ μου δίνω σου καὶ ἀσημωτὸ μαχαίρι...

Καὶ ὁ δημοτικὸς διάλογος τῶν δύο ἀντιπάλων συνεχίζεται μὲ τὴν ἀπάντησιν τοῦ Λεράτου:

—Νὰ σὲ σκοτώσω θέλω ἐγὼ, νὰ στείλω σε στὸν Ἀδῃ,

τὸν κύρη μου τὸν σκότωσες ἕνα Σαδῶτο βράδυ...

Τὸ τραγοῦδι λέει παρακάτω ὅτι ὁ Λεράτος εἰρωνεύτηκε πικρὰ τὸν ἀντίπαλό του, ἐπειδὴ σήκωσε τὸ χέρι του καὶ σκότωσε τὸν πα- τέρα του ποῦταν «σωριὰ κοκκάλες», σωρὸς ἀπὸ κοκκάλα δηλαδὴ, μιὰ χοῦφτα ἀνθρώπου, γέρος μὲ τὸ ἕνα του πόδι στὸ λάκκο.

Τέλος ὁ Λεράτος ἀποφάσισε νὰ θέσῃ τέρμα στὴ συζήτησιν καὶ ἀφοῦ σκόπευσε, πυροβόλησε καὶ αὐτὸς:

Καὶ παίξειε του μιὰ μπαλωτιά μὲς' στὸ δεξιὸ ριζαῦτι

καὶ τὰ μυαλά του πῆσανε μιὰς μουσουριάς χωράφι.

Τὸν ἄφησε δηλαδὴ στὸν τόπο καὶ σκόρπισε τὸν ἐγκέφαλό του σὲ ἀρκετὴ ἀπόστασιν γύρω.

Κατόπιν τὸ ἡρωϊκὸ αὐτοῦ κατορθωμάτος του, ὁ Λεράτος δὲν ἔπαυσε νὰ πολεμᾷ τοὺς Τοῦρκους καὶ ἡ λαϊκὴ μῦθος ἐξακολούθησε νὰ ψάλλῃ κάθε καινούργιον τοῦ ἄλλο:

Τώρα ποῦ πᾶνε τὰ πουλιὰ ἀπ' τὰ κλωνάρια κάτω,

ἀρπυγκραστῆτε νὰ σᾶς πῶ τίς μπερόδες τοῦ Λεράτου...

«Μπερόδες» στὴν τοπικὴ διάλεκτον θὰ πῇ ἀνδραγαθίες, παλλη- καριές.

Ὅσο γιὰ τὸ φόνον τοῦ Δερβίς ἀγᾶ, αὐτὸς ἀνακούφισε τοὺς κα- τοίκους ὅλης τῆς περιφερείας καὶ ἰδίως τῶν Ἀνωγειανῶν, γιὰτὶ ἦταν ἕνας ἀφόρητος πειρασμός, ὁ ὁποῖος ἀρπάξε τις χριστιανὲς κοπέλλες γιὰ νὰ χορεύουν στὶς διασκεδάσεις τοῦ μισόγυνες!...

Φαίνεται μάλιστα ἀπὸ τὸ σχετικὸ τραγοῦδι, ὅτι πολλοὶ Ἀνωγεια- νοί, ποῦ εἶχαν πληροφωρηθεῖ τὴ μονομαχία, εἶχαν ἀνέβει στὰ γύρω ψηλῶματα γιὰ νὰ παρακολουθήσουν ἀπὸ καὶ τὸν ἀληθινὰ ἐπικό αὐτὸν ἀγῶνα τῶν δύο παλληκαριῶν.